

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою

ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

Протокол №

від 11.07.2011р.

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Державною комісією з цінних

паперів та фондового ринку

Рішення № 1131

від 18 08. 2011 р.

Голова Біржової Ради

Е.І. Мілюшко

Голова Комісії

Д.М. Тевелєв

ПРАВИЛА

ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

«ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»

ЩОДО ТОРГІВЛІ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

м. Дніпропетровськ
2011 р.

ЗМІСТ

Розділ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ	стор. 3
Розділ 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	стор. 6
Розділ 3. ДОПУСК ДО ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	стор. 7
Розділ 4. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	стор. 7
4.1. Строковий контракт	стор. 7
4.2. Види Заявок	стор. 7
4.3. Зміст Заявок	стор. 7
4.4. Укладення Ф'ючерсних контрактів	стор. 8
4.5. Укладання Опціонів	стор. 8
4.6. Особливості розрахунку цін на Строковому ринку	стор. 8
4.7. Запобігання маніпулюванню цінами	стор. 9
Розділ 5. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	стор. 9
5.1. Клірингові сесії	стор. 9
5.2. Новація	стор. 10
5.3. Відкриття Позицій	стор. 10
5.4. Коригування Позицій	стор. 10
5.5. Розрахунок зобов'язань щодо переказу грошових коштів	стор. 11
5.6. Маржинальна вимога	стор. 11
5.7. Закриття Позицій	стор. 11
5.8. Порядок виконання Строкових контрактів в Дату виконання	стор. 12
5.9. Умови забезпечення зобов'язань Учасників Біржових торгів на Строковому ринку	стор. 12
5.10. Виконання розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами	стор. 13
Розділ 6. ДОКУМЕНТУВАННЯ, СИСТЕМА ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВНУТРІШНІЙ ОБЛІК КЛІРИНГОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА БІРЖІ	стор. 14
Розділ 7. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	стор. 16
Розділ 8. СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	стор. 19
Розділ 9. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	стор. 22

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

- 1.1. **Базовий актив** - матеріальний, нематеріальний, фінансовий або інший актив, щодо якого укладається та виконується Строковий контракт.
- 1.2. **Біржовий Строковий контракт (далі - Строковий контракт)** - стандартизований договір купівлі-продажу Базового активу на строк (з поставкою в майбутньому) (Ф'ючерсний контракт або Опціон), укладений у відповідності з цими Правилами, а також договори, виконання зобов'язань за якими залежить від зміни ціни на Базових активах, що є предметом цих Договорів, або від зміни значень індексів, які розраховані на підставі сукупності цін на цінні папери (фондових індексів), в тому числі договори, які передбачають виключно обов'язок сторін сплачувати (сплатити) грошові кошти (*далі - кошти*) в залежності від зміни цін на Базові активи або від зміни значень фондових індексів (*розрахунковий Строковий контракт*). Строковий контракт є Електронним документом, що укладається за Правилами Біржі та підписується ЕЦП Біржі. Учасник Біржових торгів, підписавши Договір доступу до ЕТС Біржі, погоджується з тим, що усі Строкові контракти укладаються на Біржі виключно на умовах, викладених у цих Правилах, та приєднується до цих Правил.
- 1.3. **Варіаційна маржа** - сума коштів, що розраховується внаслідок Коригування Позиції на Строковому ринку. Варіаційна маржа за відкритими Позиціями списується/зараховується з/на рахунки Учасників Біржових торгів з метою зниження ризиків остаточних розрахунків.
- 1.4. **Вид Опціону** - різновид Опціону, Опціон може бути на купівлю (*Опціон колл*) або продаж (*Опціон пут*) Базового активу.
- 1.5. **Виконання Строкового контракту** - виплата різниці між Ціною укладення Строкового контракту та Розрахунковою ціною на Дату виконання, а для Строкового контракту з поставкою Базового активу - здійснення поставки Базового активу і його оплата в порядку, встановленому Специфікацією та цими Правилами.
- 1.6. **Грошовий ліміт** - розмір коштів Учасника Біржових торгів, що встановлюється Платіжною організацією та призначений для забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами. Протягом Торговельної сесії на Строковому ринку Грошовий ліміт може збільшуватися/зменшуватися відповідно до поданих до ЕТС Біржі Заявок та укладених Строкових контрактів. Після Торговельної сесії Грошовий ліміт на Строковому ринку може змінюватись в залежності від того, зараховується або списується Варіаційна маржа з/на рахунок(ок) Учасника Біржових торгів.
- 1.7. **Дата виконання** - день виконання поставки Базового активу за Строковим контрактом з поставкою Базового активу або виконання кінцевих розрахунків за розрахунковим Строковим контрактом, що визначається Специфікацією.
- 1.8. **Додаткова маржа** - додатковий розмір забезпечення, призначений для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником Біржових торгів зобов'язань.
- 1.9. **Електронна клірингова система Біржі (далі - ЕКС Біржі)** - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для оброблення інформації при клірингу та розрахунках за наслідками Біржових торгів.
- 1.10. **Заявка** - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів та підписаний його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Строкового контракту згідно умов поданої Заявки відповідно до цих Правил. Факт надання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі Учасника Біржових торгів. Кожній Заявці, поданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Зареєстрована Біржею Заявка є згодою цього Учасника Біржових торгів укласти та виконати Строковий контракт у відповідності з умовами Заявки та цих Правил.
 - **офсетна Заявка** - Заявка на купівлю або продаж визначеної кількості Строкових контрактів, яка подана Учасником Біржових торгів або Біржею відповідно до цих Правил з метою ліквідації Позицій Учасника Біржових торгів шляхом укладення Офсетного Строкового контракту.
- 1.11. **Кліринг** - механізм, що включає збирання, сортування, реконсиляцію та проведення взаємозаліку зобов'язань Учасників Біржових торгів, а також обчислення за кожним сумарного сальдо між загальними обсягами вимог та зобов'язань Клірингового пулу.
- 1.12. **Клірингова вимога** - документ на переказ коштів, сформований Платіжною організацією (платіжний інструмент Платіжної організації) за наслідками Клірингу, на підставі якого, шляхом списання/зарахування коштів з/на рахунків(и) Учасників Біржових торгів (та

Платіжної організації, у разі якщо вона виконує функції Центрального контрагента), проводяться взаєморозрахунки між ними відповідно до цих Правил та укладених Договорів.

- 1.13. **Клірингова операція** - послідовність дій Біржі та Платіжної організації, які забезпечують проведення Клірингу за цими Правилами.
- 1.14. **Кліринговий пул** - визначена Біржею сукупність зобов'язань за Строковими контрактами, що допущені до Клірингу та припиняються під час проведення Клірингової сесії.
- 1.15. **Кліринговий реєстр** - аналітичний реєстр, що формується Біржею для обліку Клірингових операцій.
- 1.16. **Клірингова сесія** - проміжок часу в межах Операційного часу Біржі, визначений Біржею, коли здійснюється Кліринг. Кількість Клірингових сесій, під час яких здійснюється Кліринг, в тому числі тих, що відбуваються одночасно, не обмежується.
- 1.17. **Код Строкового контракту (Ф'ючерсного контракту, Опціону)** - встановлена Специфікацією умовна позначка, що вказується у Заявці та з використанням якої Біржею розкривається інформація про результати торгів на Строковому ринку.
- 1.18. **Коригування Позицій** - процедура переоцінки Позицій, в результаті якої розраховується Варіаційна маржа за кожною Позицією.
- 1.19. **Криптографічний захист інформації (далі - КЗІ)** - вид захисту, що реалізується за допомогою перетворень інформації з використанням спеціальних даних (ключових даних) з метою приховування (або відновлення) змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо.
- 1.20. **Маржинальна вимога** - вимога Біржі до Учасника Біржових торгів щодо збільшення Грошового ліміту.
- 1.21. **Мінімальна зміна ціни (далі - Тік)** - мінімальний крок зміни ціни Строкового контракту, що встановлюється Специфікацією.
- 1.22. **Неплатоспроможність** - неспроможність Учасника Біржових торгів своєчасно та в повному обсязі виконати свої зобов'язання.
- 1.23. **Новація за Строковим контрактом (далі - Новація)** - заміна однієї сторони Строкового контракту іншою особою у відповідності з цими Правилами.
- 1.24. **Операційний день Біржі** - частина робочого дня, протягом якої приймаються Заявки від Учасників Біржових торгів, укладаються Строкові контракти, здійснюється Кліринг та розрахунки. Тривалість Операційного дня Біржі встановлюється Біржею.
- 1.25. **Операційний час Біржі** - частина робочого дня, протягом якої приймаються Заявки, укладаються Строкові контракти, здійснюється Кліринг та розрахунки, що мають бути оброблені, передані та виконані протягом цього ж робочого дня. Тривалість Операційного часу Біржі встановлюється Біржею.
- 1.26. **Офсетний (зворотній) Строковий контракт** - Строковий контракт, за яким припиняються права та зобов'язання по раніше відкритій Позиції у зв'язку з виникненням протилежної Позиції за тим самим Кодом Строкового контракту.
- 1.27. **Опціонний контракт (далі - Опціон)** - Строковий контракт, який засвідчує право але не обов'язок покупця придбати (**Опціон колл**) або продавця продати (**Опціон пут**) певну кількість Базового активу на визначених Специфікацією умовах у майбутньому, з фіксацією ціни на час укладення Опціону або на час такого придбання відповідно до Специфікації Опціону.
- 1.28. **Підписувач електронного документа (далі - Підписувач)** - особа (або уповноважений представник особи), яка на законних підставах володіє особистим ключем та накладає ЕЦП під час створення Електронного документа та має відповідні права та обов'язки щодо відправлення та одержання Електронних документів.
- 1.29. **Позиція** - сукупність Строкових контрактів, позначених одним Кодом Строкового контракту, що виникає за укладеним Учасником Біржових торгів (його клієнтом) Строковими контрактами. При укладанні одного Строкового контракту відкривається одна Позиція. Відкриті Позиції відображаються на Позиційних рахунках Учасника Біржових торгів (його Клієнта). Для Ф'ючерсних контрактів відкривається Довга позиція (на купівлю Базового активу), або Коротка позиція (на продаж Базового активу).
- 1.30. **Позиційний рахунок** - аналітичний рахунок, за яким Біржею обліковуються відкриті Позиції Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) за укладеними Строковими контрактами. Позиційний рахунок ведеться в розрізі Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів).
- 1.31. **Позначка часу** - сукупність електронних даних, створена за допомогою технічних засобів та засвідчена ЕЦП, яка підтверджує наявність певного Електронного документа (електронних даних) на певний момент часу.

- 1.32. Поставна маржа** - розмір забезпечення, який складає частку Грошового ліміту та призначений для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником Біржових торгів та/або його Клієнтами зобов'язань щодо поставки/оплати Базового активу при виконанні Строкових контрактів з поставкою Базового активу.
- 1.33. Поточна розрахункова ціна** - ціна Строкових контрактів визначеного Коду Строкових контрактів у визначений момент часу протягом Біржових торгів на Строковому ринку.
- 1.34. Початкова маржа** - розмір забезпечення, який складає частку Грошового ліміту Учасника Біржових торгів (його клієнта) та покриває зобов'язання за кожною відкритою Позицією. Розмір Початкової маржі встановлює Біржа відповідно до цих Правил та відображає в Торгових терміналах Учасників Біржових торгів.
- 1.35. Правила ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» (далі - Правила Біржі)** - документ, зареєстрований Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - ДКЦПФР) у відповідності до законодавства.
- 1.36. Премія Опціону (далі - Премія)** - сума коштів, що сплачується покупцем Опціону продавцю в якості винагороди при укладанні Опціону.
- 1.37. Регламент ЦСК** - документ, що визначає організаційні, технічні та інші умови діяльності ЦСК під час:
- засвідчення чинності відкритого ключа ЕЦП, який використовується Підписувачем для накладання і перевіряння ЕЦП, та видачі сертифікату такого ключа;
 - обслуговування сертифікатів ключів ЕЦП, які використовуються Підписувачем для накладання і перевіряння ЕЦП;
 - надання послуг ЕЦП у відповідності до вимог законодавства.
- 1.38. Реєстр Грошових лімітів** - Електронний документ, що формується Платіжною організацією та містить перелік Грошових лімітів усіх Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.
- 1.39. Реєстр Клієнтів Членів Біржі** - Електронний документ, який складається Біржею та містить встановлену цими Правилами сукупність даних про Клієнтів Членів Біржі, для яких відкрито Позиційні рахунки. Реєстр Клієнтів Членів Біржі є складовою Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів, формується ЕТС Біржі та доступний Учасникам Біржових торгів лише в розрізі інформації про їх Клієнтів.
- 1.40. Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів** - Кліринговий реєстр, який формується Біржею та містить перелік усіх аналітичних рахунків для обліку зобов'язань щодо переказу коштів кожного Учасників Біржових торгів та операцій на них.
- 1.41. Реєстр обліку Позицій** - Кліринговий реєстр, який містить перелік усіх Позиційних рахунків, які відкриті Учасникам Біржових торгів (їх клієнтам) на Строковому ринку, та операцій на них.
- 1.42. Реєстр розрахункових документів** - Електронний документ, що формується АС Біржі та містить перелік усіх документів на переказ коштів, сформованих за наслідками Біржових торгів протягом Операційного дня з присвоєним ЕКС Біржі унікальним ідентифікаційним номером шляхом фіксації дати та часу їх формування.
- 1.43. Реєстр Строкових контрактів** - Електронний документ, що формується ЕКС Біржі та містить перелік усіх Строкових контрактів, які укладені Учасниками Біржових торгів (їх клієнтами) протягом Торговельної сесії на Строковому ринку. Реєстр Строкових контрактів містить усі визначені цими Правилами реквізити Строкових контрактів, а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Строкові контракти були укладені.
- 1.44. Ризик** - можливість виникнення певної події, настання якої призводить до фінансових чи іншого виду втрат.
- 1.45. Розрахункова ціна Строкового контракту (далі - Розрахункова ціна)** - ціна, що розраховується Біржею на Строковому ринку згідно до Специфікації Строкового контракту.
- 1.46. Серія Опціонів** - сукупність Опціону однієї Специфікації, одного Виду з однаковими Цінами виконання та Строками дії.
- 1.47. Специфікація Строкового контракту (далі - Специфікація)** - документ Біржі, що є зразковою формою Строкового контракту та надає конкретні визначення стандартизованих параметрів Строкового контракту та порядок його виконання.
- 1.48. Строк дії Опціону** - період часу, протягом якого покупець Опціону має право вимагати виконання зобов'язань за Опціоном.
- 1.49. Ф'ючерсний контракт** - Строковий контракт, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) певну кількість Базового активу у встановлену Дату виконання на визначених Специфікацією умовах у майбутньому з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту.

1.50. Ціна виконання Опціону (далі - Ціна виконання) - встановлена при укладанні Опціону ціна, за якою покупець Опціону має право купити або продати Базовий актив.

Інші терміни та поняття, які вживаються в цих Правилах, використовуються згідно з чинним законодавством України та Правилами Біржі.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Ці Правила є практичним твором, авторські майнові права на який належать ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА», та охороняються відповідно до норм чинного законодавства України.

2.2. Ці Правила є частиною Правил Біржі, викладеною у формі окремого документа.

2.3. Ці Правила розроблено у відповідності до Законів України «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», інших законодавчих актів України, в тому числі нормативно-правових актів Національного банку України (далі - НБУ), ДКЦПФР та Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг, рекомендацій міжнародних фінансових організацій (Рекомендації для систем розрахунків за цінними паперами, Банк міжнародних розрахунків, Міжнародна організація комісій з цінних паперів, 2001 р.; Поставка проти оплати в системах розрахунків за цінними паперами, Комітет по платіжним та розрахунковим системам, Банк міжнародних розрахунків, 1992) та Правил Біржі.

2.4. Строковий ринок - це окремий від інших Ринок Біржі, організований для Біржових торгів Ф'ючерсними контрактами та Опціонами. Біржа здійснює організацію Біржових торгів на Строковому ринку та забезпечує виконання Учасниками Біржових торгів своїх зобов'язань за укладеними Строковими контрактами в порядку, встановленому цими Правилами.

2.5. Правила визначають загальні принципи функціонування Строкового ринку, його організаційну та технологічну структуру, порядок отримання доступу до Строкового ринку, взаємовідносини між Біржею, Платіжною організацією та Учасниками Біржових торгів, загальну технологію операційної діяльності Біржі при забезпеченні виконання зобов'язань за Строковими контрактами, правила документообігу, управління Ризиками, систему інформаційної безпеки, розкриття інформації. Ці Правила також регламентують централізоване проведення Клірингу та розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами та забезпечення при цьому високої безпечності, надійності, швидкості, економічної ефективності та зручності виконання операцій для Учасників Біржових торгів.

2.6. Шляхом впровадження на Строковому ринку системи управління Ризиками (відповідно до Розділу 7 цих Правил) та використання Біржею та Учасниками Біржових торгів для Клірингу та розрахунків щодо Строкових контрактів послуг Платіжної організації повністю забезпечується виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо похідних (деривативів).

2.7. Клірингові процедури щодо Коригування Позичій, розрахунку зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів та переказ коштів за результатами Клірингової сесії не пов'язані із виконанням зобов'язань за укладеними Строковими контрактами до Дати виконання Строкового контракту. Припинення зобов'язань за укладеними Строковими контрактами забезпечується шляхом виконання Строкового контракту або укладення Офсетних Строкових контрактів.

РОЗДІЛ 3. ДОПУСК ДО ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

3.1. Участь у Біржових торгах на Строковому ринку можуть брати Члени Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи.

3.2. У Специфікації відповідного Строкового контракту можуть зазначатись спеціальні умови допуску Учасників Біржових торгів до торгів таким Строковим контрактом.

РОЗДІЛ 4. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

4.1. Строковий контракт

Строковий контракт допускається до Біржових торгів після затвердження його Специфікації Біржовою Радою та реєстрації в ДКЦПФР згідно з вимогами чинного законодавства. Рішення Біржової Ради про затвердження Специфікації доводиться до відома Учасників Біржових торгів шляхом розміщення на Інтернет-сайті Біржі не пізніше як за десять робочих днів до першого дня Біржових торгів за Строковим контрактом.

Зразкова форма Строкового контракту надається у Специфікаціях. Специфікації є невід'ємною частиною цих Правил.

До Біржових торгів допускаються Строкові контракти з наступними способами виконання:

- Строковий контракт з поставкою Базового активу;
- Строковий контракт без поставки Базового активу (розрахунковий).

Умови виконання Строкового контракту вказуються у Специфікації відповідного Строкового контракту.

Обіг Строкових контрактів здійснюється на Біржі виключно в бездокументарній формі.

4.2. Види Заявок

Строкові контракти укладаються на підставі Заявок, поданих Учасниками Біржових торгів протягом Торговельної сесії на Строковому ринку.

На Строковому ринку використовуються наступні види Заявок:

- **ринкова Заявка (Market)** - пропозиція укласти вказану кількість Строкових контрактів за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на Біржових торгах;
- **лімітна Заявка (Limit)** - розпорядження укласти визначену кількість Строкових контрактів по ціні, відповідно, не вище (не нижче), ніж зазначена в Заявці.

4.3. Зміст Заявок

4.3.1. Заявки на Строковому ринку повинні містити наступні параметри:

Для Ф'ючерсних контрактів:

- Код Ф'ючерсного контракту;
- кількість Ф'ючерсних контрактів;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- вид Заявки;
- найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його клієнта або код клієнта);
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

Для Опціонів:

- Код Опціону;
- кількість Опціонів;
- Вид Опціону;
- Ціна виконання;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- котирування (розмір) Премії;
- найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його клієнта або код клієнта);
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

4.3.2. Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

4.4. Укладення Ф'ючерсних контрактів

4.4.1. Ф'ючерсний контракт укладається виключно за умови, що розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів повністю покриває встановлені Біржею розміри забезпечення. Перевищення зобов'язань Учасника Біржових торгів над розміром Грошового ліміту можливо лише за наслідком Коригування Позичій та проведення розрахунку зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів (згідно п. 5.5 цих Правил). В цьому випадку Учасник Біржових торгів допускається до торгів Строковим контрактами не раніше, ніж виконає Маржинальну вимогу відповідно до п. 5.6 цих Правил.

4.4.2. Подані на Біржові торги на Строковому ринку Заявки виконуються, тобто Ф'ючерсний контракт укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови, а саме:

- Код Ф'ючерсного контракту;
- ціна Ф'ючерсного контракту.

4.5. Укладання Опціонів

4.5.1. Опціон укладається виключно за умови, що розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів-покупця повністю покриває розмір Премії, а грошовий ліміт Учасника Біржових торгів-продавця повністю покриває встановлені Біржею розміри забезпечення.

4.5.2. Подані на Біржові торги на Строковому ринку Заявки виконуються, тобто Опціон укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови:

- Код Опціону;
- Ціна виконання;
- Вид Опціону;
- котирування (розмір) Премії.

4.5.3. Торгівля Опціонами відповідно до цих Правил передбачає можливість відмови покупця Опціону від його виконання та не передбачає можливість відмови продавця Опціону від його виконання.

4.6. Особливості розрахунку цін на Строковому ринку

4.6.1. **Ціною відкриття** Торговельної сесії на Строковому ринку вважається **ціна закриття** попередньої Торговельної сесії. У випадках різких коливань (межі яких визначаються Біржею) на ринку Базового активу та/або за Строковими контрактами з низькою ліквідністю директор Біржі має право встановлювати іншу Ціну відкриття за відповідними Строковими контрактами.

4.6.2. **Ціна відкриття першої Торговельної сесії (Стартова ціна)** за новим Кодом Строкового контракту встановлюється рішенням директора Біржі.

4.6.3. Протягом Торговельної сесії безперервно розраховується **Поточна розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту** як середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів відповідного Коду Ф'ючерсного контракту протягом Торговельної сесії. При розрахунку Поточної розрахункової ціни отримане значення округляється до значення, що кратне Тіку, зазначеному у Специфікації відповідного Ф'ючерсного контракту.

4.6.4. **Ціною закриття** на кінець Торговельної сесії за відповідним Кодом Ф'ючерсного контракту є **Розрахункова ціна** за цим Кодом Ф'ючерсного контракту.

Ціною закриття на кінець Торговельної сесії за відповідною Серією Опціонів є середньозважена цін Опціонів, укладених протягом останніх 60 хвилин Торговельної сесії, або (за відсутності укладення таких Опціонів) - середньозваженої цін Опціонів, укладених протягом попередніх аналогічних проміжків Торговельної сесії.

4.6.5. **Розрахункова ціна** може розраховуватися як Біржею, так і іншими організаціями, органами державної влади або іншими особами, якщо це передбачається Специфікацією відповідного Строкового контракту. Розрахункова ціна повинна бути кратна Тіку, зазначеному у Специфікації відповідного Строкового контракту. Специфікацією може бути встановлено інший порядок визначення Розрахункової ціни для випадків, коли ціна, яка розраховується іншими організаціями, органами державної влади або іншими особами, відсутня та/або не відповідає вимогам, встановленим Специфікацією.

4.6.6. В день виконання Ф'ючерсного контракту **Розрахункова ціна дорівнює Ціні виконання** Ф'ючерсного контракту, що визначається відповідно до Специфікації.

4.6.7. Біржа не несе відповідальності за відповідність **Ціни виконання** Строкового контракту без поставки Базового активу реальній ситуації на ринку Базового активу в день

виконання такого Строкового контракту, але контролює визначення Розрахункової ціни відповідно до Специфікації Строкового контракту.

4.7. Запобігання маніпулювання цінами

4.7.1. Директор Біржі для підтримки на Строковому ринку добросовісної конкуренції (зокрема у випадках, передбачених у п. 4.6.1) може приймати наступні заходи щодо регулювання ринку:

- встановлювати Ціну відкриття Торговельної сесії,
- встановлювати ліміти зміни ціни, ліміт загальної кількості Позичій для попередження монополізації ринку, ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій;
- призупиняти участь окремих Учасників Біржових торгів у Біржових торгах на Строковому ринку, а також застосувати інші заходи дисциплінарного впливу відповідно до Правил Біржі у разі порушення ними цих Правил та інших нормативних документів Біржі;
- призупиняти або припиняти Біржові торги за всіма чи окремими Кодами Строкових контрактів.

4.7.2. Ліміт зміни ціни встановлюється директором Біржі шляхом визначення Граничних значень ціни для кожного Коду Строкових контрактів.

Ціни Заявок та Строкових контрактів протягом однієї Торговельної сесії мають бути у межах Граничних значень ціни.

ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії відхиляє всі Заявки, надані по ціні, що знаходиться поза межами встановлених Граничних значень цін за відповідним Кодом Строкового контракту.

4.7.3. Директор Біржі має право під час Торговельної сесії на перегляд Граничних значень цін та перерахування розміру Грошового ліміту Учасників Біржових торгів для забезпечення зобов'язань за відкритими Позичіями (збільшення Грошового ліміту до розміру, достатнього для забезпечення виконання зобов'язань за відкритими Позичіями, шляхом виставлення Маржинальної вимоги). Для цього Біржа може призупинити торги та об'явити перерву.

4.7.4. Директор Біржі може встановлювати ліміт загальної кількості відкритих Позичій (ліміт на частку Строкового ринку) для обмеження частки відкритих Позичій Учасника Біржових торгів по кожному(им) Коду(ам) Строкового(их) контракту(ів).

Ліміти на відкриття Короткої та Довгої позицій – це максимальна кількість відповідно Коротких та Довгих позицій, які Учасник Біржових торгів може відкрити. Цей ліміт директор Біржі встановлює тільки у випадках, коли це передбачено спеціальними умовами допуску Учасників Біржових торгів до торгів відповідним Кодом Строкового контракту. В такому разі ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої позицій встановлюються Біржею для кожного Учасника Біржових торгів у відповідності з вимогами, передбаченими спеціальними умовами допуску Учасників Біржових торгів до Біржових торгів відповідним Строковим контрактом.

РОЗДІЛ 5.

ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ.

5.1. Клірингові сесії

5.1.1. У кожен Торговельний день Біржа проводить Клірингові сесії.

5.1.2. Клірингова сесія проводиться Біржею одночасно з Торговельною сесією на Строковому ринку та після її закінчення.

5.1.3. В ході Клірингової сесії Біржа:

- 1) проводить Новацію за укладеними Строковими контрактами;
- 2) припиняє зобов'язання за розрахунковими Строковими контрактами в Дату виконання;
- 3) проводить Коригування Позичій та розраховує Варіаційну маржу за кожним Кодом Строкового контракту;
- 4) здійснює розрахунок зобов'язань Учасників біржових торгів на аналітичних рахунках в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів;
- 5) перевіряє дотримання умови забезпеченості зобов'язань Учасників Біржових торгів за Строковими контрактами на Строковому ринку і, в разі недотримання, формує та направляє Учаснику Біржових торгів на Строковому ринку звіт, який містить Маржинальну вимогу;

- 6) проводить процедуру примусової ліквідації Позичій;
- 7) формує звіти для Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.

5.2. Новація

За кожним щойно укладеним Строковим контрактом Біржа проводить Новацію, при цьому зобов'язання сторін за кожним Строковим контрактом переходять до Центрального контрагента. В подальшому зобов'язання кожного Учасника Біржових торгів (його клієнта - у разі наявності) обліковується Біржею як зобов'язання перед Центральним контрагентом.

З метою зниження ризиків Центральний контрагент після проведення Новації не надає згоди на відмову будь-якої з сторін Строкового контракту від його виконання.

5.3. Відкриття Позичій

За кожним щойно укладеним Строковим контрактом Біржею відкривається одна Позичія, крім випадків, коли укладання Строкового контракту призводить до закриття Позичії.

5.4. Коригування Позичій

5.4.1. Процедура Коригування Позичій являє собою наступні дії:

- під час Клірингової сесії щойно укладений Строковий контракт приводиться до Розрахункової ціни. При цьому, якщо Строковий контракт призвів до відкриття Позичії, то така відкрита Позичія обліковується за Розрахунковою ціною;
- під час Клірингової сесії в разі зміни Розрахункової ціни всі відкриті Позичії приводяться до нової Розрахункової ціни.

Коригування Позичій для Строкових контрактів з поставкою Базового активу може не проводитись у разі, якщо Специфікацією передбачено інший механізм зниження Ризиків.

5.4.2. Варіаційна маржа за Позичіями, розраховується за наступною формулою:

Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом = (Ціна Ф'ючерсного контракту або попередня ціна відкритої Позичії – Розрахункова ціна за Ф'ючерсним контрактом) * Кількість відкритих Позичій * обсяг Ф'ючерсного контракту відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту.

Якщо Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом - від'ємна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Ф'ючерсного контракту на рахунок Центрального контрагента, а останній з власного рахунку на рахунок покупця Ф'ючерсного контракту у якості передплати. В протилежному випадку - навпаки.

Варіаційна маржа за Опціоном = (Ціна виконання - Розрахункова ціна, що розраховується відповідно до Специфікації Опціону) * Кількість відкритих Позичій * обсяг Опціону відповідно до Специфікації Опціону.

Якщо Варіаційна маржа за Опціоном колл додатна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Опціону колл на рахунок Центрального контрагента, а останній з власного рахунку на рахунок покупця Опціону колл. В протилежному випадку - навпаки, але тільки за умовами наявності передплати у покупця Опціону та тільки в межах такої передплати. Якщо Варіаційна маржа за Опціоном пул від'ємна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Опціону пул на рахунок Центрального контрагента, а останній з власного рахунку на рахунок покупця Опціону пул. В протилежному випадку - навпаки, але тільки за умов наявності передплати у покупця Опціону та тільки в межах такої передплати. Якщо за наслідками зміни Розрахункової ціни розмір передплати, що була сплачена покупцю Опціону за наслідками Коригування Позичій на попередніх Клірингових сесіях, підлягає зменшенню, то Варіаційна маржа буде списуватись з рахунку покупця Опціону, до моменту, поки Ціна виконання за Опціоном не буде дорівнюватись Розрахунковій ціні. В інших випадках Варіаційна маржа за Опціоном не перераховується і не переказується.

Розрахунок Варіаційної маржі здійснюється протягом всього періоду торгівлі відповідним Строковим контрактом (кожен Торговельний день): з моменту відкриття Позичії до моменту закриття Позичії.

У разі, якщо це передбачено Специфікацією, Варіаційна маржа може не розраховуватися.

5.4.3. Наслідки Коригування Позичій обліковуються на Позичійних рахунках у відповідності з п. 6.7. цих Правил.

5.5. Розрахунок зобов'язань щодо переказу коштів

Біржа на підставі наслідків Коригування Позичій Учасників Біржових торгів проводить розрахунок зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів.

5.6. Маржинальна вимога

5.6.1. Якщо внаслідок розрахунків зобов'язань щодо переказу коштів, зобов'язання Учасника Біржових торгів перевищать розмір Грошового ліміту, то Біржа формує та направляє Учаснику Біржових торгів звіт, що містить Маржинальну вимогу.

5.6.2. Учасник Біржових торгів повинен протягом поточного Операційного дня або до 11-00 годин наступного Операційного дня виконати Маржинальну вимогу Біржі. Маржинальна вимога вважається виконаною з моменту, коли Платіжна організація повідомить про збільшення Грошового ліміту Учасника Біржових торгів до значення, що містить Маржинальну вимогу.

5.6.3. Учасник Біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів Строковими контрактами не допускається.

5.7. Закриття Позицій

5.7.1. Закриття відкритої Позиції означає припинення сукупності відповідних зобов'язань в Учасника Біржових торгів за Строковими контрактами. Закриття відкритої Позиції здійснюється в разі:

- виконання Строкового контракту;
- укладення Офсетних Строкових контрактів.

5.7.2. Для ліквідації (закриття) відкритої Позиції та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами Учасник Біржових торгів-продавець (в Короткій позиції) на Строковому ринку повинен купити відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів того ж Коду, а Учасник Ф'ючерсних торгів-покупець (в Довгій позиції) повинен продати відповідну кількість Строкових контрактів того ж Коду.

5.7.3. Для ліквідації (закриття) відкритої Позиції та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Опціонами Учасник Біржових торгів на Строковому ринку:

- при купівлі продавцем Опціону пул Опціону пул тієї ж Серії та ціни виконання відкрита Позиція цього Учасника Біржових торгів закривається;
- при купівлі продавцем Опціону колл Опціону колл тієї ж Серії та ціни виконання відкрита Позиція цього Учасника Біржових торгів закривається.

5.7.4. Біржею може здійснюватися примусова ліквідація Позицій Учасника Біржових торгів в наступних випадках:

5.7.4.1. в разі припинення торгів певним Кодом Строкового контракту.

5.7.4.2. в разі невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги у встановлений цими Правилами термін;

5.7.4.3. в разі втрати Учасником Біржових торгів допуску до торгів конкретним Кодом Строкового контракту або в разі виникнення обмеження на право укладання Строкового контрактів, якщо це передбачено Специфікацією Строкового контракту;

5.7.4.4. в разі призупинення Учасником Біржових торгів членства на Біржі.

5.7.5. Процедура примусової ліквідації відкритих Позицій у випадках, викладених в [п.5.7.4.1](#) та [5.7.4.3](#) цих Правил, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позицій Учасника Біржових торгів за відповідним Кодом Строкового контракту.

5.7.6. Процедура примусової ліквідації відкритих Позицій у випадку, викладеному в [п.5.7.4.4](#) цих Правил, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позицій Учасника Біржових торгів за всіма Кодами Строкових контрактів.

5.7.7. Процедура примусової ліквідації відкритих Позицій у випадку, викладеному в [п.5.7.4.2](#) цих Правил, застосовується до досягнення стану повного фінансового забезпечення відкритих Позицій Учасника Біржових торгів. При цьому Біржа виходить з мінімально необхідної кількості відкритих Позицій, що ліквідуються.

5.7.8. Процедура примусової ліквідації відкритих Позицій у випадку, викладеному в [п.5.7.4.1](#) цих Правил, здійснюється шляхом закриття відкритих Позицій за відповідним Кодом Строкового контракту по Розрахунковій ціні.

5.7.9. Процедура примусової ліквідації відкритих Позицій здійснюється уповноваженим співробітником Біржі шляхом подання в ЕТС Біржі ринкових Заявок від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів. При цьому у разі укладення Офсетного Строкового контракту з Позиційного рахунку Учасника Біржових торгів (його Клієнта) списується відповідна кількість відкритих Позицій. У разі примусового закриття позиції у продавця Опціону, останній повинен також повернути Центрального контрагенту Премію, а Центральний контрагент зобов'язаний виплатити її покупцю Опціону.

5.7.9.1. Усі витрати, пов'язані з проведенням примусового закриття відкритих Позицій, сплачуються Учасником Біржових торгів, до якого була застосована така процедура.

Відповідальність за примусово закриті відкриті Позичії Клієнтів Учасника Біржових торгів несе Учасник Біржових торгів, у якого ці клієнти перебувають на обслуговуванні.

5.7.9.2. Систематичне (більше двох разів) невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги, що спричинило примусове закриття його Позичій, є підставою для застосування до цього Учасника Біржових торгів заходів дисциплінарного впливу з боку Біржі відповідно до Правил Біржі.

5.7.9.3. Учасник Біржових торгів, що не ліквідував свою відкриту Позичію до Дня виконання Строкового контракту і несе зобов'язання за Строковим контрактом, повинен їх виконати згідно Специфікації Строкового контракту та порядку розрахунків за ним, встановленому Біржею.

5.8. Порядок виконання Строкових контрактів в Дату виконання

5.8.1. В Дату виконання розрахункового Строкового контракту настає строк виконання зобов'язань за Строковим контрактом, та виникають зобов'язання, встановлені Специфікацією Строкового контракту. Вказані зобов'язання є зустрічними та однорідними із зобов'язаннями, що виникли при здійсненні передплати Варіаційної маржі, і підлягають заліку.

5.8.2. Порядок виконання Строкових контрактів в Дату виконання визначається Специфікацією Строкового контракту.

5.9. Умови забезпечення зобов'язань Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.

5.9.1. Для забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами Біржа розраховує та може встановлювати наступні види забезпечення:

- Початкову маржу
- Додаткову маржу
- Поставну маржу

5.9.2. Початкова маржа встановлюється Біржею для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником Біржових торгів зобов'язань в результаті Коригування Позичій в залежності від волатильності Розрахункової ціни.

Для покупця Опціону вимога щодо початкової маржі застосування тільки у випадку, коли передплата на рахунок покупця Опціону за наслідками Коригування Позичій дорівнює або перевищує розмір Поставної маржі за Опціоном тієї ж Серії.

5.9.2.1. Розмір сукупної Початкової маржі для відкриття та подальшого підтримання відкритих Позичій за певним Строковим контрактом визначається за формулою:

Початкова маржа = Ставка Початкової маржі * Кількість відкритих Позичій за Кодом Строкового контракту.

5.9.2.2. За рішенням директора Біржі розмір Початкової маржі може бути змінений, але не пізніше, ніж до 18-00 Операційного дня, що передує дню введення в дію змін. При цьому здійснюється перерахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо забезпечення відкритих Позичій, та, в разі необхідності, Учасникам Біржових торгів надається звіт, що містить Маржинальну вимогу для забезпечення відкритих Позичій у зв'язку зі зміною розміру Початкової маржі.

5.9.3. Додаткова маржа призначена для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником Біржових торгів зобов'язань за результатами укладання Строкових контрактів та/або в результаті Коригування Позичій в разі виникнення різких цінових коливань на Строковому ринку або ринку Базових активів відповідних Строкових контрактів. Додаткова маржа діє протягом одного Торговельного дня.

Процедура введення Додаткової маржі здійснюється Біржею в наступному порядку:

- Торговельна сесія по відповідному Строковому контракту призупиняється;
- Засобами ЕТС Біржі та/або засобами Електронної пошти ВІТ eTrade Mail Учасниками Біржових торгів надається звіт Біржі, що містить вимогу про введення Додаткової маржі;
- для відповідного Строкового контракту значення Додаткової маржі вводиться в ЕТС Біржі шляхом додання її до значення Початкової маржі, що визначена для такого Строкового контракту;
- Учасникам Біржових торгів, в разі необхідності, надається час на збільшення Грошового ліміту в розмірі, достатньому для забезпечення відкритих Позичій;
- Платіжна організація здійснює перерахунок Грошового ліміту Учасників Біржових торгів та повідомляє Біржу про його достатність для забезпечення відкритих Позичій Початковою та Додатковою маржею, що визначені для відповідного Строкового контракту;

- Торговельна сесія по відповідному Строковому контракту поновлюється.

5.9.4. Поставна маржа призначена для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником Біржових торгів (його Клієнтом) зобов'язань щодо поставки/оплати Базового активу.

5.9.4.1. Розмір Поставної маржі та дата її введення встановлюються Біржею для кожного Коду Строкових контрактів.

5.9.4.2. Поставна маржа діє з моменту введення з початку поточного Торговельного дня до повного виконання Учасником Біржових торгів (та його Клієнтами) зобов'язань з поставки/оплати Базового активу відповідного Строкового контракту.

5.9.5. До початку Торговельного дня Грошовий ліміт Учасники Біржових торгів повинен бути не меншим ніж:

а) при торгівлі Ф'ючерсними контрактами без поставки Базового активу:

- розмір однієї ставки Початкової маржі на кожен відкриту Позицію Учасника Біржових торгів;
- суми нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня комісійної винагороди Біржі.

б) при торгівлі Ф'ючерсними контрактами з поставкою Базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для покупця та продавця:

- розмір однієї Поставної маржі на кожен відкриту Позицію Учасника Біржових торгів;
- суми нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня комісійної винагороди Біржі;

в) при торгівлі Опціонами без поставки базового активу та при торгівлі Опціонами з поставкою базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для продавця Опціону:

- розмір однієї Поставної маржі на кожен відкриту Позицію Учасника Біржових торгів;
- суми нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня комісійної винагороди Біржі;

г) при торгівлі Опціонами з поставкою базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для продавця Опціону:

- розмір однієї Поставної маржі на кожен відкриту Позицію Учасника біржових торгів;
- суми нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня комісійної винагороди Біржі;

д) при торгівлі Опціонами для покупця Опціону:

- суми достатньої для сплати Премії за кожний Опціон в день укладання Опціону та у разі, якщо розмір передплати на рахунок покупця Опціону за наслідком Коригування Позицій дорівнює або перевищує розмір Поставної маржі, розмір однієї Поставної маржі на кожен відкриту Позицію кожного наступного дня поки передплата буде дорівнюватись або перевищувати розмір Поставної маржі;
- суми нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня комісійної винагороди Біржі.

5.9.6. Специфікацією може бути передбачено інший порядок забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами, в т.ч. шляхом попереднього блокування Базового активу та коштів.

5.10. Виконання розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами

5.10.1. За результатами Клірингової сесії на Строковому ринку Біржа на підставі Реєстру обліку зобов'язань щодо переказу коштів формує та надає Платіжній організації Реєстр розрахункових документів Учасників Біржових торгів. Платіжна організація перевіряє Реєстр розрахункових документів (виконує Звірку) та у випадку, якщо перевірка (Звірка) пройшла успішно, виконує грошовий Кліринг, формує Клірингову вимогу та ініціює операції переказу коштів з рахунку Учасника Біржових торгів на рахунок Центрального контрагента або навпаки. Після завершення переказу коштів Платіжна організація повідомляє про це Біржу шляхом подання звіту про виконання переказу коштів.

5.10.2. Розрахунок підсумкових зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів Строковими контрактами без поставки Базового активу визначається Біржею за наслідками Клірингової сесії на Строковому ринку.

РОЗДІЛ 6. ДОКУМЕНТУВАННЯ, СИСТЕМА ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВНУТРІШНІЙ ОБЛІК КЛІРИНГОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА БІРЖІ.

6.1. Під час проведення Біржових торгів на Строковому ринку, Клірингу та розрахунків за їх наслідками Біржа складає та/або використовує наступні документи:

- а) Реєстр Заявок на Строковому ринку;
- б) відомість про відмову у прийнятті до виконання Заявок на Строковому ринку;
- в) Реєстр Строкових контрактів;
- г) Реєстр обліку Позичій;
- д) Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу коштів;
- е) Реєстр Грошових лімітів (складається та передається на Біржу Платіжною організацією);
- є) Реєстр розрахункових документів (складається та передається Біржею в Платіжну організацію);
- ж) Звіт про виконання переказу коштів (складається та передається на Біржу Платіжною організацією);
- з) Звіт, що надається Учасникам торгів на Строковому ринку.

6.2. Заявки надаються Біржі у вигляді Електронного документу за допомогою ЕТС Біржі.

ЕТС Біржі автоматично здійснює перевірку Заявок на правильність складання та відповідність цим Правилам та внутрішнім документам Біржі.

Заявки, що оформлені з порушенням вимог цих Правил, є недійсними та автоматично відхиляються ЕТС Біржі.

Подані Учасниками Біржових торгів Заявки реєструються в ЕТС Біржі в момент отримання шляхом автоматичного формування Реєстру Заявок на Строковому ринку, що містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; вид Заявки; код Строкового контракту, щодо якого виставлено Заявку; кількість Строкових контрактів, щодо яких виставлено Заявку; ціну Строкового контракту (для Ф'ючерсних контрактів), за якою виставлено Заявку; котирування (розмір) Премії (для Опціонів), Ціну виконання (для Опціонів); Вид Опціону.

6.3. Біржа надає Учаснику Біржових торгів підтвердження у прийнятті до виконання кожної Заявки від цього Учасника Біржових торгів шляхом її відображення на Торговому терміналі Учасників Біржових торгів.

У разі відмови в прийнятті до виконання Заявок, які автоматично відхиляються ЕТС Біржі відповідно до п. 6.2 цих Правил, Біржа обліковує такі Заявки у відомості про відмову в прийнятті до виконання Заявок на Строковому ринку з відміткою щодо причини відмови. Ця інформація також відображається у Торговому терміналі Учасника Біржових торгів.

6.4. Після підбору зустрічних Заявок Біржа формує у формі Електронного документу Реєстр Строкових контрактів з зазначенням присвоєних Біржею номерів Строкових контрактів, дати проведення Торговельної сесії та посиланням на пари Заявок, за якими укладено Строкові контракти.

6.5. Облік Строкових контрактів.

6.5.1. Інформація про подані Заявки та укладені Строкові контракти зберігається в Реєстрі Заявок та Реєстрі Строкових контрактів в розрізі кожного Учасника Біржових торгів, що подав до ЕТС Біржі Заявку, на підставі якої укладений Строковий контракт.

6.6. Клірингові реєстри

6.6.1. Для обліку зобов'язань, що виникають у Учасників Біржових торгів на Строковому ринку Біржа використовує наступні Клірингові реєстри:

- Реєстр обліку Позичій;
- Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу коштів.

6.7. Реєстр обліку Позичій та Позичійні рахунки

6.7.1. Для ведення аналітичного обліку зобов'язань кожного Учасника Біржових торгів (його Клієнта) на Строковому ринку Біржа при допуску Учасника Біржових торгів до участі в торгах відкриває Позичійні рахунки в складі Реєстру обліку Позичій.

6.7.2. Облік операцій Учасників Біржових торгів на Строковому ринку здійснюється Біржею шляхом обліку відкритих Позичій на Позичійних рахунках Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів)

за укладеними Строковими контрактами, що формується на підставі Реєстру Строкових контрактів та розрахунку Варіаційної маржі при Коригуванні Позичій.

6.7.3. Біржа обліковує зобов'язання Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) на Позичійних рахунках за наступним ознаками:

- номер Позичійного рахунку Учасника біржових торгів (його клієнта);
- Код Строкового контракту;
- кількості Строкових контрактів даного Коду;
- розміру Варіаційної маржі.

6.7.4. Порядок нумерації рахунків в Клірингових реєстрах встановлюється внутрішніми документами Біржі та відображається у клірингових звітах Біржі Учасникам Біржових торгів.

6.7.5. При закритті Позичійного рахунку припиняється ведення Біржею аналітичного обліку зобов'язань визначеного Учасника Біржових торгів (його Клієнта) на Строковому ринку.

6.7.6. Кількість Ф'ючерсних контрактів враховується із знаком, який визначається в залежності від того, покупцем або продавцем за даними Ф'ючерсних контрактами є Учасник Біржових торгів на Строковому ринку (його Клієнт), для обліку зобов'язань якого Біржею відкрито Позичійний рахунок Реєстру обліку Позичій.

Ф'ючерсні контракти враховується із знаком «мінус», якщо Учасник Біржових торгів на Строковому ринку є продавцем, із знаком «плюс» - якщо покупцем.

6.7.7. Зобов'язання за укладеним Строковим контрактом підлягають обліку на Позичійному рахунку за кожним Кодом Строкових контрактів окремо.

6.7.8. Біржа змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами на Позичійних рахунках, відкритих для обліку зобов'язань за Строковими контрактами Учасника Біржових торгів (його Клієнта), при укладанні Офсетного договору Учасником Біржових торгів на Строковому ринку та внаслідок Коригування Позичій.

6.8. Облік зобов'язань щодо переказу коштів

6.8.1. На аналітичних рахунках в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу коштів Біржею враховується або заборгованість Центрального контрагента перед Учасником Біржових торгів на Строковому ринку, що відображає зобов'язання Центрального контрагента щодо переказу коштів Учаснику Біржових торгів, або заборгованість Учасника Біржових торгів на Строковому ринку щодо переказу коштів Центральному контрагенту, що відображає зобов'язання Учасника Біржових торгів щодо переказу коштів Центральному контрагенту. Кредиторська заборгованість враховується із знаком «плюс», дебіторська - із знаком «мінус».

6.8.2. Біржа обліковує зобов'язання щодо переказу коштів за ознакою платників (номерів аналітичних рахунків для обліку зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) та Центрального контрагента) та Кодів Строкових контрактів (розміру Варіаційної маржі за даним Кодом).

6.8.3. На аналітичному рахунку в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу коштів, Біржа обліковує сумарне сальдо за всіма значеннями Варіаційної маржі за кожним Кодом Строкового контракту.

6.9. Документи, що надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку

6.9.1. За результатами Торговельної сесії на Строковому ринку ЕТС Біржі формує та відображає в Торговельних терміналах Учасників Біржових торгів Виписку з Реєстру Строкових контрактів.

6.9.2. Після завершення Торговельної сесії Учасники Біржових торгів за допомогою ЕТС Біржі та/або Системи ВІТ eTrade Mail отримують у формі Електронного документа Виписки з Реєстру Строкових контрактів, що містять усі Строкові контракти, укладені цим Учасником Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Біржа надає на вимогу Учасника Біржових торгів також Виписку з Реєстру Заявок Біржі у вигляді Електронного документа.

6.9.3. Інформація про стан та обороти Позичійних рахунків Учасника Біржових торгів за наслідками Клірингової сесії, а також про наявність Маржинальної вимоги відображається в клірингових звітах Біржі, які надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку відповідно до цих Правил. Звіти надаються у формі Електронного документа.

6.9.4. Формат клірингових звітів, що надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку, затверджується Біржею і публікується на Інтернет-сайті Біржі.

6.9.5. Виписки з Реєстру Строкових контрактів, виписки з Реєстру заявок Біржі, клірингові звіти надаються виключно Учаснику Біржових торгів крім випадків передбачених законодавством. За необхідністю Біржа надає документи в розрізі клієнтів Учасника Біржових торгів.

6.9.6. Документи можуть у вигляді документу на папері бути надані в Учаснику Біржових торгів на Строковому ринку за його запитом протягом 3 (трьох) робочих днів після отримання запиту.

6.9.7. В разі виявлення помилок Біржа має право сформувати і направити Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку виправлені звіти. При цьому за дійсний вважається останній звіт, надходження якого до Учасника Біржових торгів підтверджено.

6.9.8. Біржа здійснює ведення внутрішнього обліку з використанням електронних носіїв інформації та забезпечує можливість відтворення інформації, що враховується, на паперових носіях.

6.9.9. Порядок здійснення обліку на Біржі щодо операцій Клірингу та переказу коштів визначається обліковою політикою Біржі. Порядок формування документів, форми документів визначаються внутрішніми нормативними документами Біржі.

РОЗДІЛ 7. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

7.1. Видами Ризиків, на які в своїй діяльності наражаються Учасники Біржових торгів при виконанні зобов'язань за укладеними Строковими контрактами, є основний, системний, операційний, правовий, кредитний Ризики та Ризик ліквідності.

7.2. Основний Ризик - ризик того, що Учасник біржових торгів, що уклав Строковий контракт, не виконає своїх зобов'язань за цим Строковим контрактом.

7.3. Для виключення основного Ризику Кліринг та розрахунки на Строковому ринку здійснюється між Учасниками Біржових торгів та Платіжною організацією в якості Центрального контрагента виключно на підставі Розпоряджень Біржі. При цьому Центральний контрагент приймає на себе основний Ризик.

7.4. Системний Ризик - Ризик того, що неспроможність одного з Учасників Біржових торгів (його Клієнтів) або Платіжної організації в якості Центрального контрагента виконати свої зобов'язання за Строковим контрактом призведе до нездатності інших Учасників Біржових торгів або Платіжної організації в якості Центрального контрагента виконати свої зобов'язання у повному обсязі.

7.5. Для мінімізації системного Ризику на Строковому ринку здійснюються наступні заходи:

- Платіжна організація в якості повного забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами використовує кошти на рахунках Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації, або інші Активи, надані Учасником Біржових торгів у забезпечення для повного виконання своїх зобов'язань;
- при здійсненні Клірингу та розрахунків на Біржі в якості Центрального контрагента виступає Платіжна організація;
- створюється система допуску до укладення Учасниками Біржових торгів (їх клієнтами) Строкових контрактів у відповідності з **п. 5.9.** цих Правил, коли Неплатоспроможність будь-якого Учасника Біржових торгів не призводить до кредитних Ризиків та Ризиків ліквідності інших Учасників Біржових торгів;
- впроваджується Коригування Позичій, та обов'язкова передплата за наслідком Коригування позицій для забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами відповідно до **Розділу 5** цих Правил.

7.6. Операційний Ризик - Ризик того, що операційні помилки персоналу, порушення правил електронного документообігу, помилки програмного забезпечення або технічні несправності спричинять чи посилять кредитний Ризик або Ризик ліквідності.

7.7. Для мінімізації операційного Ризику здійснюються наступні заходи:

- контроль обов'язкового виконання кожним Учасником Біржових торгів вимог Регламенту ЦСК, дотримання технології роботи та діючих інструкцій роботи ЕКС Біржі з іншими компонентами та складовими АС Біржі на Строковому ринку;
- виконання автоматичної звірки виписки з Позичійного рахунку з усіма операціями за Позичійним рахунком;

- автоматизація роботи з архівами Біржі. Можливість ознайомлення з будь-якою потрібною архівною інформацією протягом терміну її зберігання (у цьому разі виконуються лише операції з перегляду, пошуку та формування вихідних документів);
- проведення архівації операцій за Позичивними рахунками - регламентної або позапланової (у разі потреби);
- резервування ліній зв'язку та програмно-апаратних засобів;
- дотримання режимних вимог до приміщень, у яких розміщуються критичні місця програмно-технічних комплексів АС Біржі;
- обмеження переліку та ретельна регламентація операцій, що виконуються за Позичивними рахунками та аналітичними рахунками для обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів Учасників Біржових торгів, що відкриті Біржею.

Мінімізація операційних Ризиків здійснюється за рахунок використання АС Біржі, застосування якої передбачає перевірку:

- відповідності ЕКС Біржі АС Біржі вимогам відповідних стандартів;
- виконання вимог розробників програмно-технічних комплексів щодо технічного та технологічного забезпечення.

За допомогою програмно-технічних засобів ЕКС Біржі на Строковому ринку забезпечується:

- хронологічне та систематичне відображення всіх операцій в Клірингових реєстрах на підставі первинних документів;
- своєчасне та повне відображення всіх операцій на Позичивних рахунках Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) на Біржі;
- взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку;
- можливість нарощування функціональних характеристик АС Біржі, а також її адаптація в разі зміни законодавчої бази щодо захисту інформації та/або обліку операцій.

Програмно-технічні засоби ЕКС Біржі та АС Біржі забезпечують:

- доступ з робочого місця Підписувача лише до тієї інформації, що потрібна Підписувачу для безпосереднього виконання його обов'язків;
- можливість докладного попереднього аналізу всієї вхідної інформації до часу її відображення в обліку;
- надання Підписувачам повідомлення про наявність викривленої та/або суперечливої інформації;
- прийняття Підписувачем правильного рішення про те, яке з джерел інформації слід вважати сумнівним, а яке - достовірним;
- неможливість ігнорування інформації, що надійшла з будь-якого джерела;
- автоматичне присвоєння ЕКС Біржі кожній Кліринговій операції унікального ідентифікаційного номера (цей номер має вноситися в Реєстр розрахункових документів);
- надійність та здатність до швидкого відновлення робочого процесу в разі виникнення технічних збоїв. Наявність резервного накопичення та зберігання всієї інформації для забезпечення відновлення роботи Учасника Біржових торгів унаслідок виникнення надзвичайних ситуацій;
- відповідність вимогам інформаційної безпеки у відповідності [Розділом 8](#) цих Правил.

7.8. Правовий Ризик - Ризик недостатності правового регулювання або зміна положень або нормативно-правових актів, що спричиняють виникнення чи збільшать основний, системні та кредитні Ризики або Ризик ліквідності.

7.9. Для мінімізації правового Ризику Біржа здійснює такі заходи:

- постійно проводить моніторинг змін до законодавства України та приводить ці Правила у відповідність до діючого законодавства;
- контролює неухильне виконання Учасниками Біржових торгів вимог цих Правил щодо оформлення договірних відносин на Строковому ринку;
- аналізує спірні питання, які виникають у процесі функціонування Строкового ринку, щодо неадекватності цих Правил, внутрішніх нормативних документів Біржі з метою приведення їх у відповідність до поточних вимог;
- забезпечує ефективний механізм вирішення спорів;
- погоджує ці Правила з Платіжною організацією.

7.10. Ризик ліквідності - Ризик того, що Платіжна організація або Учасник Біржових торгів (його клієнт) не матиме достатньо Активів для виконання своїх зобов'язань у повному обсязі у визначений час, але він зможе їх виконати в інший час у майбутньому.

7.11. Кредитний Ризик - Ризик того, що Біржа, Платіжна організація або Учасник Біржових торгів не зможе повністю виконати свої зобов'язання в конкретний момент часу або у майбутньому.

7.12. Для мінімізації кредитного Ризику та Ризику ліквідності, які виникають на Строковому ринку, здійснюються такі заходи:

- обов'язковою умовою договору з Платіжною організацією є відкриття Платіжною організацією рахунків в Членів Платіжної системи для здійснення операцій, пов'язаних із наданням послуг з переказу коштів;
- Учасниками Біржових торгів, що відкрили рахунки у Платіжній організації, забезпечується дотримання режиму функціонування рахунків, визначеного Платіжною організацією;
- Платіжна організація забезпечує достовірну, своєчасну та повну інформацію щодо наявності Грошового ліміту;
- Платіжна організація обмежує перелік власних операцій, за якими можуть виникнути зобов'язання, виключно розміром власного капіталу Платіжної організації;
- Платіжна організація забезпечує дотримання вимог законодавства України щодо термінів переказу грошових коштів у відповідності з укладеними договорами;
- Платіжна організація забезпечує Грошовий ліміт у відповідності до п.7.18. цих Правил.

7.13. Кожний Учасник Біржових торгів має право проводити додаткові заходи щодо мінімізації своїх Ризиків, якщо це не впливає на технологію роботи інших Учасників Біржових торгів, а також Строкового ринку в цілому.

7.14. Біржа, Учасники Біржових торгів, Платіжна організація тощо несуть відповідальність за власні Ризики, що викликані внутрішніми причинами (кредитні, операційні, правові Ризики та Ризик ліквідності), і самостійно управляють ними.

7.15. Межі відповідальності за Ризики на Строковому ринку Біржі, Платіжної організації, Учасників Біржових торгів тощо визначаються в договорах між ними, які повинні відповідати вимогам законодавства України, в тому числі нормативно-правовим актам ДКЦПФР, НБУ та цим Правилам.

7.16. Біржа та Платіжна організація несуть відповідальність за мінімізацію та управління системними Ризиками, а також правовими Ризиками, пов'язаними з невідповідністю законодавству України нормативної бази Строкового ринку та порядку переказу грошових коштів.

7.17. Біржа у відповідності з [Розділом 9](#) цих Правил забезпечує Учасників Біржових торгів, їх клієнтів, Платіжну організацію тощо достатньою інформацією для повної ідентифікації Ризиків, пов'язаних з функціонуванням Строкового ринку.

7.18. Забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами.

7.18.1. З метою запобігання системним Ризикам Біржа використовує в якості забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами Учасників Біржових торгів умову, що Строкові контракти на Біржі укладаються виключно в межах Грошового ліміту, що встановлюється Учаснику Біржових торгів Платіжною організацією.

7.18.2. Платіжна організація кожного Торговельного дня у визначений договорами з Біржею час блокує залишок коштів на відповідному рахунку Учасника Біржових торгів, відкритому в Платіжній організації (обмежує в обігу інші Активи, надані у забезпечення), для забезпечення можливості участі Учасника Біржових торгів (його клієнта) в Біржових торгах на Строковому ринку. Можливість такого блокування повинна бути передбачена договором Учасника Біржових торгів з Платіжною організацією.

7.18.3. Розблокування залишку коштів на рахунку Учасника Біржових торгів, відкритому в Платіжній організації, проводиться Платіжною організацією виключно після проведення Клірингу

та розрахунків, в тому числі переказу коштів на виконання зобов'язань за укладеними Строковими контрактами.

7.19. Біржа для забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів своїх зобов'язань за укладеними ними Строковими контрактами, вимагає від Членів Біржі наявності Грошового ліміту, що встановлюється та обліковується Платіжною організацією та повідомляється Біржі в розрізі кожного Учасника Біржових торгів (його клієнта), у розмірі, достатньому для покриття зобов'язань за укладеними Строковими контрактами (Початковою маржею та поточних розрахунків за результатами торгів: сплаті Премій; списань за Варіаційною маржею, комісійною винагородою Біржі, штрафами і т.і.)

7.19.1. Учасник Біржових торгів несе відповідальність за власні зобов'язання та зобов'язання своїх Клієнтів і повинен самостійно вести облік власних Строкових контрактів та Строкових контрактів своїх Клієнтів, що укладаються на Біржі, власних зобов'язань та зобов'язань своїх Клієнтів.

7.19.2. Система забезпечення виконання зобов'язань на Строковому ринку базується на заходах Платіжної організації щодо забезпечення спроможності кожного Учасника Біржових торгів виконати зобов'язання у сумі, необхідній для відкриття та підтримання Позицій, а також сплати комісійної винагороди Біржі.

Для реалізації механізму забезпечення виконання зобов'язань Біржа впроваджує процедуру Коригування Позицій та розрахункові маржі.

РОЗДІЛ 8.

СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

8.1. Програмне забезпечення ЕКС Біржі та АС Біржі відповідає таким вимогам інформаційної безпеки:

- наявність системи захисту інформації, яку не можна відключити і неможливо здійснити оброблення інформації без її використання;
- використання парольного захисту;
- автентифікація Підписувача за допомогою використання відкритого ключа сертифіката Підписувача під час здійснення будь-яких операцій;
- шифрування даних на всіх етапах документообігу Біржі з Учасниками Біржових торгів та Платіжною організацією з метою забезпечення належного захисту інформації під час обміну між різними підсистемами формування та оброблення інформації;
- забезпечення блокування роботи Підписувача під час багаторазових спроб (не більше трьох) неправильного введення паролю;
- наявність безперервного технологічного контролю за цілісністю інформації та накладання/перевірка ЕЦП на всіх Електронних документах Учасника Біржових торгів та/або Платіжної організації на всіх етапах їх оброблення;
- обов'язкова реєстрація всіх спроб доступу, усіх операцій та інших дій, їх фіксація в АС Біржі у захищеному від модифікації електронному журналі з постійним контролем його цілісності.

8.2. Політика інформаційної безпеки Біржі.

8.2.1. На Біржі застосовується політика інформаційної безпеки, що базується на законодавстві України та нормативних документах відповідно до вимог Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі - ДССЗІ України) щодо забезпечення захисту інформації.

Інформаційна безпека Біржі визначається, як стан захищеності інформації, що характеризується здатністю ЕКС Біржі та АС Біржі, її технічних засобів та інформаційних технологій забезпечувати конфіденційність, цілісність і доступність інформації при її обробці в АС Біржі та забезпечує її формування, використання та розвиток.

Політика інформаційної безпеки на Біржі при обслуговуванні АС Біржі будується на тому, що кожний суб'єкт, що взаємодіє з Біржею, самостійно реалізує вимоги до інформаційної безпеки. При цьому в межах комунікаційної взаємодії встановлюється високий рівень довіри до інформаційної безпеки всіх суб'єктів документообігу. Самостійна відповідальність та високий рівень вимог до інформаційної безпеки забезпечує загальну інформаційну безпеку.

8.2.2. Політика інформаційної безпеки на Біржі включає вимоги щодо безперервності функціонування АС Біржі, в тому числі вірогідність операційних Ризиків, їхніх ймовірностей і можливих наслідків, включаючи ідентифікацію та розміщення пріоритетів для критичних процесів, розрахунок ймовірностей їхнього виникнення та оцінку можливих наслідків з оцінкою збитку, вимоги щодо регулярного тестування та відновлення контраварійних планів та процесів.

8.2.3. Інформаційна безпека забезпечується наступним чином:

Конфіденційність інформації (захист інформації від несанкціонованого доступу) забезпечується використанням шифрування даних.

Цілісність інформації (захист даних (інформації і програмного забезпечення) на умовах, за якими дані зберігаються для використання згідно з призначенням, передаються та приймаються без змін) в АС Біржі забезпечується застосуванням ЕЦП.

Дійсність інформації (забезпечення доступності інформації та основних послуг для Учасників Біржових торгів) в АС Біржі забезпечується використанням ЕЦП і Позначки часу.

Доступність інформації (забезпечення доступності інформації та основних послуг для Учасників Біржових торгів) в АС Біржі забезпечується за допомогою застосування технології гарячого резервування основних серверів АС Біржі, а також резервування каналів доступу в мережу Інтернет та системи резервного електроживлення (включаючи роздільні уведення електроживлення та джерела безперебійного живлення).

Конфіденційність, цілісність та підтвердження авторства інформації під час її оброблення та/або передавання в АС Біржі забезпечуються застосуванням засобів криптографічного та технічного захисту інформації, а також виконанням відповідних організаційних та організаційно-технічних заходів.

8.2.4. Захист інформації забезпечується за рахунок використання комплексного підходу при забезпеченні мережевої безпеки, безпеки доступу в Інтернет, антивірусному захисту робочих станцій і серверів АС Біржі, застосуванням обміну зашифрованими повідомленнями, включаючи ЕЦП та Позначки часу.

Мережева безпека будується на базі файрвола із забезпеченням антивірусного контролю трафіка, контролюючи вхідний трафік з мережі Інтернет на файрвол та трафік усередині сегментів корпоративної мережі Біржі. Файрвол управляється адміністратором безпеки АС Біржі локально. Файрвол розташований на виділеному комп'ютері.

Доступ із мережі Інтернет у внутрішню мережу АС Біржі обмежений і контролюється адміністратором безпеки Біржі з використанням фільтрації мережених пакетів даних.

Веб-сервер АС Біржі має дозволений доступ тільки по порту 80.

Система виявлення зовнішніх атак із мережі Інтернет розташована на сервері доступу в мережу Інтернет і забезпечує цілодобовий контроль за несанкціонованим доступом із Інтернет у внутрішню мережу АС Біржі.

8.2.5. Обмін Електронними документами між Біржею, Платіжною організацією, Учасниками Біржових торгів, тощо виконується з використанням засобів криптографічного захисту інформації, що надаються ЦСК, що є відповідним чином акредитованим у встановленому законодавством України порядку та обслуговує відповідну особу, з якою здійснюється інформаційний обмін, та з яким Біржею укладено відповідні договори про надання послуг ЕЦП.

8.2.6. В АС Біржі застосовуються найважливіші принципи інформаційної безпеки, в т.ч. розподіл доступу до інформаційних ресурсів і потоків інформації.

Підписувачі зобов'язані виконувати встановлені законодавством України, цими Правилами, Регламентом ЦСК та внутрішніми нормативними документами Біржі вимоги щодо забезпечення захисту інформації, що обробляється в АС Біржі. Підписувачі несуть відповідальність у випадку порушення вимог з інформаційної безпеки відповідно до законодавства України, цих Правил та укладених ними договорів.

Маршрутизація інформаційних потоків в АС Біржі створена таким чином, що отримувачем Електронного документу, створеного Учасником Біржових торгів, завжди буде Біржа.

8.3. Головними об'єктами захисту в ЕКС Біржі є:

8.3.1. Заявки та Строкові контракти;

8.3.2. Розпорядження Біржі на проведення Клірингу та переказу коштів;

8.3.3. Електронні дані, які циркулюють на програмному рівні при обміні інформацією між компонентами АС Біржі;

8.3.4. ЕЦП, паролі, системна інформація і дані, що використовуються Біржею (бази даних, довідники, архіви, інформація про Учасників Біржових торгів та надані ними Заявки та укладені Строкові контракти, здійснені операції, тощо);

8.3.5. Програмно-технічні засоби генерації, обліку і розповсюдження ключової інформації, а також ініціалізації та персоналізації фінансових операцій.

8.4. Головною метою захисту інформації в ЕКС Біржі та АС Біржі є запобігання:

8.4.1. несанкціонованому доступу до інформації, знищенню, викривленню інформації про Електронні документи, що ініційовані з використанням Торгових терміналів Учасників Біржових торгів на кожній ланці організаційної та технологічної інфраструктури компонентів АС Біржі або втручання в процес їх формування;

8.4.2. несанкціонованим змінам конфігурації програмного забезпечення компонентів АС Біржі;

8.4.3. несанкціонованим діям обслуговуючого персоналу АС Біржі;

8.4.4. застосуванню шкідливого програмного забезпечення.

8.5. Для запобігання порушенням, що можуть загрожувати інформаційній безпеці АС Біржі, Біржа здійснює такі організаційні заходи:

8.5.1. розробляє документи, які містять вимоги щодо забезпечення захисту інформації в АС Біржі;

8.5.2. контролює дотримання цих документів всіма Учасниками Біржових торгів;

8.5.3. розподіляє права доступу до інформаційних ресурсів АС Біржі;

8.5.4. регламентує порядок внесення змін до програмно-технічних засобів, що використовуються в АС Біржі;

8.5.5. організує облік, зберігання та знищення Електронних документів та носіїв з конфіденційною інформацією;

8.5.6. реалізує в ЕКС Біржі автоматичний моніторинг фінансових трансакцій.

8.6. Будь-яка інформація, що супроводжує процес Клірингу та розрахунків від його ініціювання Підписувачем до моменту його одержання Отримувачем, підлягає обов'язковій реєстрації в базах даних ЕКС Біржі.

8.7. Технологія обміну інформацією в АС Біржі.

Головним елементом інформаційної безпеки в АС Біржі є застосування ЕЦП, Позначки часу та криптографічного захисту при обміні даними між Учасниками Біржових торгів, Біржею та Платіжною організацією.

Послуги з ЕЦП, Позначки часу та криптографічного захисту надає ЦСК. АС Біржі застосовує засоби ЕЦП, що базуються на атестованих засобах криптографічного захисту та забезпечують безперервний захист інформаційних ресурсів від несанкціонованого ознайомлення з нею та/або її модифікації.

ЕКС Біржі функціонує виключно у взаємодії з ЦСК.

8.7.1. Відповідно до схеми обміну інформацією на Біржі передбачені наступні варіанти обміну інформацією:

8.7.1.1. При обміні інформацією з Торговими терміналами Учасника Біржових торгів та Платіжною організацією використовуються ЕЦП та Засоби КЗІ ЦСК Біржі.

8.7.1.2. При обміні інформацією з Державним комітетом фінансового моніторингу України використовуються ЕЦП та Засоби КЗІ, що використовуються Державним комітетом фінансового моніторингу України.

8.8. З метою забезпечення безперервного функціонування АС Біржі в надзвичайний період використовуються наступні технологічні та адміністративні заходи:

8.8.1. на Біржі визначаються працівники, до посадових обов'язків яких належать організація взаємодії з ЦСК Біржі, підтримка в належному стані комп'ютерної техніки, забезпечення накопичення і зберігання інформації. Ці та інші працівники Біржі, до посадових обов'язків яких належить обслуговування інформаційних систем, мають вивчати роботу АС Біржі в обсязі, достатньому для відновлення їх функціонування в АС Біржі, ЦСК Біржі і подальшого їх обслуговування. Для забезпечення належної кваліфікації таких працівників для них організовується навчання, яке проводять фахівці Біржі, які обслуговують АС Біржі та інші системи.

8.8.2. Стійка робота телекомунікаційної мережі АС Біржі забезпечується шляхом:

8.8.2.1. резервування магістральних каналів зв'язку мережі Інтернет та каналів доступу до неї забезпечене двома каналами зв'язку за різними провайдерами Інтернет, що дає змогу в разі перевантаження чи несправності магістральних каналів зв'язку перенаправляти трафік за альтернативним маршрутом. Резервний канал зв'язку в мережі Інтернет працює в режимі гарячого резервування;

8.8.2.2. забезпечення АС Біржі резервними процесорними модулями та блоками живлення і запасних функціональних модулів;

8.8.2.3. регулярного проведення резервного копіювання серверів АС Біржі, її програмного забезпечення, архівування електронних журналів згідно з нормативно-розпорядчою документацією з проведення регламентних робіт;

8.8.2.4. зберігання в резервних копіях на носіях інформації в місцях, відокремлених фізично, особливо важливих даних щодо схем Біржі (функціональних, електричних, розміщення інформаційних ресурсів, магістральних каналів зв'язку, систем електроживлення і заземлення обладнання), систем управління АС Біржі і їх моніторингу, конфігурацій обладнання локальної обчислювальної мережі АС Біржі;

8.8.2.5. регулярної звірки, під час проведення інвентаризаційних заходів, ліцензійності та санкціонованості програмного забезпечення, яке використовується на Біржі;

8.8.2.6. забезпечення багаторівневого захисту від несанкціонованих дій персоналу, пов'язаних із внесенням змін до системи управління АС Біржі, записів конфігурацій її обладнання;

8.8.2.7. обладнання приміщень Біржі гарантованими системами резервного електроживлення на базі локальних джерел безперервного електроживлення та засобами пожежогасіння, контролем доступу та дистанційного спостереження, що дає змогу не лише обмежити доступ до програмно-технічних комплексів АС Біржі, а й забезпечувати цілодобову роботу телекомунікаційних комплексів без присутності обслуговуючого персоналу.

8.8.3. Якщо внаслідок впливу надзвичайних ситуацій функціонування однієї з систем АС Біржі в штатному режимі роботи неможливе, то Біржа може:

- передати повноваження щодо роботи з цими системами резервному підрозділу, який взаємодіє через мережу Інтернет в штатному режимі;
- здійснювати обмін інформацією за допомогою альтернативних засобів (змінні магнітні та магнітооптичні носії, паперові носії);
- користуватися послугами пункту обміну інформацією в електронному вигляді на змінних носіях, якщо постачальники телекомунікаційних послуг припинили обслуговування.

8.8.4. Для відновлення функціонування підсистем автоматизації в штатному режимі слід відновити функціонування відповідного програмного забезпечення. Уся важлива інформація зберігається в базах даних систем, які розміщуються в АС Біржі.

8.8.5. У разі втрати інформації з баз даних її відновлення проводиться з резервних носіїв інформації (магнітооптичних дисків або дисків DVD), отриманих шляхом "холодного" та щоденного "гарячого" резервування бази даних.

РОЗДІЛ 9. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Розкриття інформації про діяльність Біржі на Строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі з урахуванням особливостей проведення операцій на Строковому ринку.

Зокрема на Інтернет-сайті Біржі оприлюднюється наступна інформація в розрізі Строкових контрактів:

- ціни відкриття, закриття, мінімальної, максимальної та розрахункові ціни,
- кількість та загальний обсяг укладених Строкових контрактів,
- кількість та загальна сума відкритих Позичій.